

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Kül-monostortutca 181. szám.

Megjelen e lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt. Ára évi nyolcra 3 ft. o. é. Hirdetési ár: 6 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előzetes s hirdetés a kiadó hivatalnál kezelik.

A „nyilvántartás” cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Központ, STEIN J. könyvkereskedése.

Pest, mart. 31.

A harezias hírek mind inkább előtérbe lépnek. Ma már minden oda mutat, hogy egy Porosz-országgal folytatandó háború kitörése majdnem kikerülhetlen.

E perczen, ez eshetőség tekintetbe vételénél önkénytelenül vissza kell pillantanunk az országgyűlés feliratára adott leiratra.

Es ma ez újabb áttekintésnél, a külpolitika jelen fordulatának számvetésénél nem hogy aggodalmunk kevesbednék, de fokozódik.

A diplomaták kártyáiba nem nézhetünk, az igaz, csak a kijátszott lapok után következtethetünk játékuikra, jól tudjuk azt is, hogy a két német hatalom közti ellentét utóvégre is harezra kell hogy őket vezesse, és mégis nem fojthatjuk azon kérdést, vajon már kitörne-e a háború közöttük közelebről, ha a leirat által Magyarország kielégített volna? Valjon Bismark nem szánszandékosan sietett, hogy a koczka eldobassék mielőtt Austria népei megnyugtatta, kielégítve leszenek? Jól tudja azt, hogy ez állandalom legbatalmasabb szövetségese népeinek bizalma, jól tudja azt, hogy míg ha egy birodalom egyik része kételyek között hanyódik, nemcsak az bir kevesebb erőt kifejteni, de zsiibbasztólag hat a másik félre is.

Mi nem féljük Austriát a porosz által kezdeményező harezól.

De mi hisszük, hogy e harez gyorsabban végződne, fényesebb eredménnyel, ha Magyarország megnyugtatta, jogait visszanyerve képesetnék erejének teljes kifejtésére. Egyszersmind alkalma nyílna bebizonyítani, hogy a birodalom nagyhatalmi állását szívén hordja, és ez üdvös volna reánk nézve szintugy, mint a birodalom másik felére nézve helyre állítva köztük a bizalmat.

De vannak, kik attól félnek, hogy ha alkotmányunk visszaállítottatik, a magyar országgyűlés visszaél a bizalommal, s a 48 revisióját csak amugy színleg viszi át.

Egy képviselőház souverain és méltósága alatti szavával játszani, a magyar országgyűlés pedig kimondotta azt, hogy a revisio szükséges, kimondta, hogy a birodalommal kapcsolatos már a pragmatica sanctionál fogva is fentartani köteles; kimondotta, hogy a birodalom hatalmi állásának megővását nemcsak kötelességének, de érdekében fekvőnek is találja.

Ily előzményekkel szemben lehetett volna-e más, mint üdvös hatás az alkotmány visszaállítására. És ezzel ellenkezőt a magyar nemzetről feltenni a történet sem adott jogot.

József császár midőn visszaadta a nemzethez alkotmányát, feltétlenül tette azt, és a nemzet nem is gondolt arra, hogy a val visszaéljen.

Ma még kevésbé tenné azt, s épp ezért most, midőn harez köztüben állunk, óhajtható volna, hogy a népek bizalmában nyerjen Austria oly szövetség, mely felér bármely mással, mert ez oly vért, melyen a leghatalmasabb ellenség fegyvere is el-tompul.

Nem a helyzetet kiszákmányolni akarjuk, nem pressiót gyakorolni a kormányra, hanem jogaink mellett szólna, az őszbirodalom érdekében is kívánunk szót emelni.

(L-r.)

Kolozsvár, április 3.

A szász nemzeti universitás martius 3-i feliratát ő császári és apostoli királyi Felséghez lapunk mai számában egészben közölve veszik t. olvasóink.

Megvalljuk: fölöslegesnek találtuk — jelentékenyebb dolgok mellőzéseivel — az első közlés dicsőségéért versenyezni; sőt egyelőre majdnem inditva érezők magunkat simpliciter félretenni e becses lapítotték, s tán sokan t. olvasóink közül hálára is lettek volna kötelezve, ha annak élvezhetőségétől — megkíméljük vala.

De végre is ez egy ünnepélyes nyilatkozat, egy „történelmi acta” ha úgy tetszik, s nehogy lenézőleg ignorálni láttassunk a „szász” és „nemzeti” egyetem ez újabb remekét, s nehogy üdvös hatásának útját álljuk bárki előtt is, regisztrálni kívántuk — egész hosszadalmasságában.

Audiatur et altera pars! hátha van valami benne, a mi annak a minden bírálaton felül correct jogelmélet, a megczáfoltatlan érvek, a szilárd logika, s kézzelfogható igazság erejénél fogva meggyőző erőt, s jelen-tékenységet kölcsönöz?

Isten őrizzen, hogy a magyar közvélemény azon tiszteltreméltó része előtt, mely-

lyel szerencsénk van viszonyban állani, elfogni akarjuk a „világosság”-ot, melyet a szász nemzeti universitás világító-tornya vet a szász nemzetségre s Erdély helyzetére!

Hadd oszoljék az „elfogultság” köde, mely körülöttünk borong! Le a tisztátalan jogérvekkel, melyek az erkölcsi élet levegőjét megfertőztetik! Le a hamis jogelvekkel, melyek habár csak egy maroknyi nemzettörődék igaz legitim jogainak önkényű felforgatására vezetnének! Le a szenteskedő zsarnoksággal, mely a szabadság és jog jelszavával ajkain törvényt s jogot tipor! Hadd legyen igaza a szász nemz. universitásnak, ha igaza van, s ha van közölünk, ki azt valóban átlátta, emelkedjék felül a mi „elfogult szempontunk” és kövesse részvételével azon vértanúságot, melyet az universitas martius 3-ki felirata által elvállal!

Részünkről e martyrium irányában minden habozás nélkül kimondhatjuk, hogy az hamis vértanúság, mely részvétünkre csak annyiban méltó, a mennyiben annak következményei nemcsak a szebeni apostolok, hanem az egész szász nemzetségre nézve áldástalanok lehetnének; mert hiszen az universitás álláspontja — a municipalis joggyakorlat igényénél fogva — az egész szász nemzetet akarná töviskoszorúval fején meghatólag előtérbe állítani, s bármily kicsiny nemzettörődék legyen is ez a szent István birodalmában, sajnálunk kell, hogy az nemcsak egy ok nélküli meddő küzdelem terére, hanem hozzá még compromittáló hamis helyzetbe is sodortatik.

Ugyan minő álláspont ez: 47-es, 63-as vagy mi?

Mindenik és egyik se következetesen!

Mintha a világon minden politikai pártnak vagy testületnek, mely komolyan figyelembevételni kíván, kötelessége lenne határozott álláspontot foglalni el, s ahöz következetesen ragaszkodni; csak a szász universitás élvezhetné azon kiváltságot, hogy kénye kedve szerint hivatkozassék most a történelmi jogra, törvényre, szerződésre, majd meg arra, mi mindennek merő ellentéte!

Pragmatica sanctio, leopoldi hitlevél, 91-diki törvények, octoberi diploma, februári paténs, szebeni landtag stb.

Mintha a jogszármaztatás türelmes fonálára mindent fel lehetne fűzni — csak az 1848-ki törvényeket nem!

S pedig e törvények a világon legilletékesebb törvényhozás szabályszerű alkotásai; törvényes országgyűlés határozta, megkoronázott király szentesítette; azokra nézve ő Felsége maga is 1865 dec. 14-ki trónbeszédeben legk. elismerni méltóztatott, hogy „alaki törvényességök kifogás alá nem eshetik,” sőt részben tényleg is életbeléptette, a mennyiben a közös országgyűlés azok alapján hivatott össze.

Valjon e törvényekről s az 1863/4-diki szebeni landtag „törvényei”-ről lehet-e beszélni egy órában? Lehet, ha úgy tetszik! De akkor ne beszéljen a t. universitás másfelől történelmi jogról, törvények és szerződésekről, mert nincs értelme.

Mit akar a szász universitás? visszatérni az 1847-ki rendi alkotmány álláspontjára s mégis megmenteni a 63-diki „vívmányokat,” melyeknek forrása a jogeljárás és suffrage universelle határáig vitt democratia vala?

A leopoldi hitlevél s 1791-ki törvények sérthetetlen dogma gyanánt tekintendők? s az 1863-diki „szebeni dolgok”-ra még is lehet fesztelenül hivatkozni? azon dolgokra, melyek egyértelműek valának a leopoldi hitlevél tiszteltetlen félrelökésével, Erdély országos autonómiaja feladásával, Erdélynek a magyar korona legitim kapcsolatából való kiszakítása s közvetlen Austriába való beolvasztásával?

Óvás a szász municipalis alkotmány érdekében? De azt kérjük: ma, midőn a történelmi legitim jogok rehabilitálása a jelszó, s a törvényszerű magyar országgyűlés — fátolyt borítva ugy az előbbi szerencsétlen emlékü kormányok tévedései, mint az ezek által felhasznált nemzetségek roppant gyöngeségeire — minden törvényszerű jog, kielégítésért következetesen küzd, ugyan mely oldalról vannak megtámadva a szász muici-

palis alkotmány történelmi jogalapjai? Ha valaha veszély fenyegette azokat, ennek datuma se nem 1848, se nem 1866, hanem — valljuk meg az igazat! — 1850 február 8-ka, midőn maga a szász nemzeti universitás de facto s mint „a szász terület egyedül törvényes közege” a szász nemzet jogai és szabadságairól lemondott a Bach-féle „Einheitsstaat” javára, ünnepélyesen kijelentvén, hogy a szász nemzet azzal („Opfer für den Einheitsstaat, mit dem sie zu stehen und zu fallen entschlossen ist”) élni halni kész!

Az aranjouezi napok korában Szebenben egy szász vezérszónok brillianter kiemelte volt, hogy „az Uralkodót a leopoldi diplomára megesketni: politikai komoedia lenne!”

De mit mondjunk arról a játékról, melyet a szász nemzettel immár 18 év óta játszat a felette uralkodó párt, melynek „viselt dolgai” mindenről kezeskednek, csak arról nem, hogy — miután Bach és Schmerling oltárai előtt egyiránt áhitatosan térdelt, most meg a zsoltárokat akarja a pogány nótával egyszerre énekelni — megállapított politikai hitelvei lennének!

Halmágyi Sándor.

Az erdélyi szász nemzeti egyetemnek

1866. mart. 3-dikáról kelt legalázatosabb felirata az 1865. dec. 25-diki legfelsőbb leiratra, mely a magyar országgyűlésre való követküldésről szól:

(Folytatása és vége.)

Felségd azóta elhatározta a szebeni országgyűlést feloszlatni, s egy más alapon az ország más képviselőit Kolozsvárra hívni össze, melynek az 1865. sept. 1-ről kelt legm. leiratban a tanácskozás egyedüli tárgyul a Magyarország és Erdély egyesítéséről szóló 1848. I. t. cikknek mindkét ország érdekeibe mért átvizsgálása tüzetett ki.

Híven az öröklött polgárkötelekhez s használva Felségd által is legkegyelmesebben elismert ősi alkotmányát a leghívebb engedelmességgel szász nemzeti universitás 1865. nov. 6-ról kelt legalázatosabb feliratában azon nézeteket, kívánalmakat és óhajtasokat, melyek amaz intézkedések folytán a szász székek és kerületek lakosságánál kifejezésre találtak, legkegyelmesebb tekintetbevétel végett Felségd elé terjeszté. És ha e nemzeti universitás késztetve érzi magát az ott kifejtett jogi nézeteket még jelenleg is sajátjánál vallani, erre csupán azon meggyőződésből merit bátorságot, hogy az azóta bekövetkezett legmagasb intézkedések azon kimondott elvvel, miszerint az 1848. I. t. cikket a jogi hatály meg nem illeti, ellentétben nem állnak.

Mert Felségd 1865. dec. 14-kén a magyar országgyűlést megnyitó legmagasabb trónbeszédeben arra hivta fel a magyar rendeket, miszerint az 1847/8. VII. t. cikket (mely Magyarország és Erdély egyesítéséről szól) komoly és beható megfontolás tárgyává tegyék, a minthogy az erdélyi országgyűlés is főleg az 1848. I. t. cikk feletti tanácskozás végett hivatott egybe. It sem mondatik tehát, hogy az említett törvényezik jogérvénnyel bírna.

Felségd a czélba vett egyezkedés kiindulási pontján nem a jogeljárás, nem a „merev jogfolytonosságot”, hanem a pragmatica sanctio közösen elismert alapját méltóztatott választani és Felségd különösen a pragmatica sanctio azon határozományait kívánja épségben fentartani, melyek Magyarország integritására vonatkoznak.

Azonban éppen a pragmatica sanctio államköteleke Austriában Magyarországtól független, önálló, autonom Erdélyt feltételez, és az összkérdések tekintetében különösen jellemző, hogy Erdély azon államalaptörvényt, melyen Austria jelenleg nyugszik, egy évvel előbb (1722) fogadta el, mint Magyarország és az 1790/1 VI. t. cikket szerint éppen a pragmatica sanctionál fogva (juxta pragmaticam sanctionem in conomitate artienli III. anni 1744.) Erdélynek „indivisibili ac inseparabili cum omnibus regnis et provinciis, quod simultaneam duntaxat possessionem et mutuan defensionem, unionis nexu” kell maradnia, oly nézet, mely az alsó austriai rendi bizottmány 1848 május 1-jén kelt s Ferdinánd császár ő Felségéhez intézett legalázatosabb kérelmében is éppen az őszbirodalom szempontjából szintoly komoly, mint meleg védelemre talált.

Már az is, hogy Felségd a magyar országgyűlést megnyitása alkalmával azon legmagasb országgyűlési akaratát méltóztatott kijelenteni, miszerint az unio-kérdés „ne a törvények betűi szerint csak látszólag és kétesen, hanem valamennyi életképes

tényezők bizalmas csatlakozásával oldassék meg”, egészen alkalmas az aggodóknak azon megnyugvást nyújtani, hogy Magyarország és Erdély egyesítésének kérdése az elrendelt, s mint a törvény és dolog természete magával hozza, az illető országok saját komoly és beható megfontolása nélkül el nem dönthetők.

E közben, miután a kolozsvári országgyűlés többsége az 1848. t. cikk átvizsgálását megtagadta, az 1865. dec. 25-ről kelt legmagasb leirat „megengedni” méltóztatott, „miszerint — nehogy az őszbirodalmat illető államjogi kérdések megoldása halasztást szenvedjen — a jelen koronázási magyar országgyűlés, mely ama kérdések szabályozásával foglalkozand, az 1848-diki választási rendhez képest, az országos érdekek megóvása tekintetéből képviselők küldessének.”

A rendithetlen alkotmány- és polgárbűség, mely által lelkesítettünk, a soha nem ingadozó hit és „kipróbált ragaszkodás” Felségdhez és a császári házhoz, felbátorítja a hiü engedelmességgel szász universitást, el nem hallgatni azon súlyos aggodalmakat, melyeket a függő kérdések megoldásának amaz eszközre tekintettel Erdély fenálló államjogára, kell hogy életre ébresszen.

Az „ünnepélyesen kihirdetett” 1860. october 20-diki államalaptörvény értelmében Erdély korábbi alkotmánya visszaállítottatik. Ezen és különösen a még most is teljes jogérvényű 1791. VI. t. cikk szerit Erdély semmi más országnak, még Magyarországnak sincs alárendelve, vagy abba bekebelezve. Erdély képviselői azért alkotmányszerűleg részvételre és közreműködésre semmi más ország törvényhozásába meg nem hivatott, még Magyarországa sem.

S tekintettel erre maga az 1865. dec. 25-iki legmagasb leirat a magyar országgyűlésre leendő képviselő-választást csupán „megengedi”, nem pedig a törvényre való hivatkozással rendeli el.

A százföld összes lakosságának élénk alkotmányos és jogi öntudata még az elrendelt választások alkalmával a szász székek és kerületek gyűlésein számos nyilatkozványokban talált kifejezést. S míg a lakosság a fenforgó zavarok békés megoldása iránti hajlamainál fogva, dacára némely alkotmány-aggályoknak e legutóbb összehívott országgyűlés tagjainak megválasztásában ellenmondás nélkül résztvett, most figyelemre méltó módon azt emeli ki, hogy az erdélyi követeknek a pesti országgyűlésre való küldetése nem alapszik ezen ország alkotmányában s az innét vonható mindenféle következtetések és következtetések ellenében határozottan óvat tesz.

Az 1865. dec. 25-ről kelt legmagasb leirat megengedi ezen követküldést, „nehogy az őszbirodalmat illető kérdések megoldása halasztást szenvedjen.” Erdély azonban részéről e megoldást már végrehajtotta az államalaptörvényeknek a legmagasb királyi előterjesztések folytán elfogadott s Felségdtől legmagasb szentesítésre méltóztatott beczikkelyezése által, és ha az alkotmányos élet tovább fejlődése azon államalaptörvények átalakítását igényelné, a százföld lakossága mindenkor kész leendő alkotmányos uton segédkezet nyújtani arra, hogy Felségd magas és a birodalom tartós jogi alakulását célzó szándékai teljesedésbe menjenek.

Az 1865. dec. 25-ről kelt legmagasb leirat továbbá arra utal, hogy a jelenlegi magyar országgyűlés egyszersmind koronázási országgyűlés, és mivel kevéssel előbb kiemeltetett Felségd azon legmagasb akarata, melyszerint Erdély nagyfejedelemség államjogi viszonyai nagyfontosságú kérdésének szabályozását, mely fejedelemséget szoros kötelek fűzi a magyar koronához, kielégítő megoldásra kívánja vezetetteti, nem természetellenes azon következtetés, miként e mozzanat szintén döntőleg határozott arra nézve, hogy Erdély a magyar koronázási országgyűlésre — az országos érdekek óvása végett hívassek meg, mint a legmagasb leirat jóakarólag mondja.

De az erdélyi érdekeknek a magyar országgyűlésen való óvására törvényes forma nem is létezik, miután oly képviselőt sem a magyar, sem az erdélyi államjog nem ismer, mely Erdély követit a magyar országgyűlés tanácskozmányai vagy határozathozatalában rendelné résztvenni.

Es habár Erdély lakossága örömmel várja Felségd megkoronáztatását, mindazáltal azon körülményből, hogy a jelenlegi országgyűlés Pesten egyszersmind koronázási országgyűlés, az erdélyi s ezzel a szász képviselő jelenlétének jogát vagy kötelességet e nagyfontosságú államcselekménnyel épen nem lehet következtetni.

Mert mióta Erdély az 1868. máj. 9-ki hódolati okmány, s az 1861. dec. 4-diki leopoldi diplo-

mánál fogva az osztrák házból örökös fejedelmek uralma alá került s ekként „a magyar királyhoz visszatért”, saját képviselőitől által soha nem vett részt a magyar király koronázásában.

Sőt, midőn az erdélyi rendek 1791. mártius 1-én kelt legalázatosabb felterjesztésükben Leopold császárt a Felségekhez azon kéressel járultak, hogy Magyarország királyai a felséges ausztriai házból koronázásuk alkalmával a leopoldi diplomát, s a nagy fejedelemség összes municipális törvényeit, szokásait és szabadságait megerősítsék, az e felett kiállított diploma pedig Erdélynek az ünnepélyes koronázási cselekményre kildendő követeknek adásukát („ad securitatem nostram directum est illud desiderium” — mondák a rendek), és ugyanazon kérelemmel egyidejűleg a magyar rendekhez is fordultak, a Felsége 1791-ki legfelsőbb leiratában e kérelmet határozottan visszautasította.

S a legfelsőbb elhatározás valóban teljes összhangzásban áll az erdélyi államjoggal, mivel — miként már említettük — Erdély a felséges ausztriai házból eredő uralkodók alatt nemcsak soha részt nem vett a magyar király koronázásában, hanem az erdélyi rendek ama „securitas” a az országnak adott saját koronázási hitlevélben, t. i. 1791-ig az ugynevezett legfelsőbb assecurationis rescriptumokban, és 1791-től kezdve a leopoldi diplomának e szavakkal: „verbo Nostro Regio et Principali fidei apud Nos et augustam domum Nostram nunquam violabili” történt megerősítésében, valamint az ország összes joghelyzetének megerősítésében, s végre az Uralkodó ünnepélyes esküjében találta kezességét.

Nem csekélyebb jelentőségű továbbá annak megfontolása, hogy Erdélynek az erdélyi államjog s a hűségesen engedelmes nemzeti universitás által mindenkor elismert hozzátartozása a magyar koronához, nem egyértelmű annak a magyar királysághoz való hozzátartozásával, miként ezt, mint lát szik, most némely körökben fölteszik.

A magyar országgyűlés által ismételve képezett jogigény szerint Galícia és Lodomeria szintén a magyar koronához tartozik, s a magas kormány annak idején e jogigényt elvileg nem tagadta.

Hogy mit jelent, s mit foglal magában Erdély hozzátartozása ad sacram regni Hungariae coronam, az a honi törvényekben tisztán s minden kétértelműségtől menten van kimondva.

Magában zárja és jelenti, hogy ugyanazon fölkezt fő a felséges ausztriai házból, ki Magyarország koronáját viseli, a leopoldi diploma és pragmatica sanccio szerint egyidejűleg és ugyanazon örökösödési jognál fogva nagyfejedelmé a külön alkotmánygyűlés bíró Erdélynek. Az 1791-ki VI. törv. cikk, mely e határozatot tartalmazza, egyenesen e felirattal bír: „De Transilvaniae cum Hungariae nexu”.

Magában zárja és jelenti: neque ex eo, quod Transilvania sub divo Leopoldo I. ad coronam regni Hungariae redierit, eadem cum laesione iurium et constitutionum suarum municipalium ad statum pristinum, qui sub Vaivodis fuit, aut reincorporationem cogi possit.” (1791. II. t. c.), mit az erdélyi országos rendek 1791. márt. 7-én II. Leopold császár a Felségehez intézett előterjesztésükben ekként fejeznek ki: „Cum Transilvania eo tempore quo ad legitimum Regum Hungariae imperium rediit libera electione ac plenaria legislativa potestate gaudens independentens principatus fuerit, ac in potestatem divi Leopoldi I. ejusque successorum, qua regum Hungariae, sponte et libere, certis sub conditionibus concesserit, hinc, ... nec sub eo praetextu, quod sub divo Leopoldo I. ad coronam Hungariae redierit, vel quod unionem, quae tum facta est, luculentius testatur reddiderit, ad statum, sub praeiis Vaivodis vigentem, aut reincorporationem principatus hic adigatur.”

Azon körülményben tehát, hogy az államjogi megnevezés szerint Erdély „ad sacram regni Hungariae coronam” tartozik, e hűségesen engedelmes nemzeti universitás nem találhat okot, melynél fogva Erdély Magyarország koronázási országgyűlésébe, vagy a Magyarországot s az összbirodalmat érintő államjogi kérdések ott végbemenendő tárgyalásához behívhatnák.

Felsége továbbá 1865. dec. 25-ki legmagasabb leiratában egyértelműen kijelenteni méltóztatik, hogy Erdélynek a magyar országgyűlési képviseltetése által „az eddig kibocsátott törvények jogi fennállása távolról sem alteráltak”, azután: „a két ország végleges unióját, melyet Mi csak azon szabályozott államjogi viszonyok alapján létesíthetünk, melyekben a magyar korona országai egymáshoz s a birodalomhoz állanak, — Erdély nagyfejedelemség specialis érdekeinek kellő tekintetbevételével, a különböző nemzetiségek és vallásfelekezetek jogigényeinek biztosításától s az ország közigazgatási kérdéseinek észszerű szabályozásától teszünk föl-tételest.”

Tiszteletteljes hivatkozással a pragmatica sanctora, az 1791-ki VI. és VII. t. c. cikkre, a 1865. sept. 1-ső legfelsőbb leiratra, és Felséged ama magasatos és számos nyilatkozataira, melyek szerint az unio Magyarország és Erdély közt teljes jogerővel nem jött létre, bátorodik e nemzeti universitás itt is kifejezést adni azon meggyőződésének, hogy a két ország közös tanácskozása és határozathozatala a legfontosabb, azokat involváló

kérdések felett, a törvény és a dolog természete szerint tettleg meg nem engedhető.

Miként Felséged öröklött bölcsességében és igazságosságában önmaga kijelenteni méltóztatik, hogy amaz unio csupán azon szabályozott államjogi viszonyok alapján létesíthetők, melyekben a magyar korona országai egymáshoz és a birodalomhoz állanak, ugy e hűségesen engedelmes százsz universitás is már 1865. nov. 6-ki legalázatosabb felterjesztésében, szintén a Magyarország és az összbirodalom közti államjogi viszonyok megelőző szabályozását, tekintettel az unio-kérdés kielégítő megoldásának feltétele gyanánt jelölte ki.

Miért is végérvényli határozathozatal Magyarország és Erdély egyesítése felett azok közös ügyeit illetőleg, mindaddig sem a birodalomnak, sem Erdély nemzetének érdekében nem gondolható, míg Magyarország Felséged az 1865. dec. 14-iki legmagasabb trónbeszédében kimondott honatjai felhívásának megfelelően, az 1848-iki törvények azon részének revisióját keresztül nem vitte, mely a mellék-ország jogosult igényeire, az uralkodói jogok hatályára, s a kormány attribútumainak meghatározására vonatkozik, vagy az összm monarchia élelfelelteleivel összhangzásban nem áll.

Mielőtt mindezen viszonyok állandóan szabályozva s véglegesen megállapítva nincsenek, minden Magyarország és Erdély uniójára célzó lépés a fenforgó nagy államkérdések megoldását legalább is megnehezítené; az ily unio feletti tárgyalásnak a magyarországyűlés elé terjesztése pedig már a priori az erdélyi alkotmány tetteges mellőzése volna, s annyit jelentene, mint az erdélyi nemzetek érdekeit a reájok nézve legfontosabb kérdésekben kiszámíthatatlan majoritásoktól tenni függővé.

Igen a százsz nemzet állása névszerint államjogi összekötöttségében Erdélyvel, nem majoritási határozat productuma, de még az erdélyi országgyűlés sem, hanem szerződésében alapszik a recipiált nemzetekkel és a koronával; miként határozhatna ezeknek megváltoztatása felett más képviselő?

A jogmeggyőződés alapján bizonyára szükséglen terjedelmesen fejtegetni, hogy az 1865. dec. 2. legfelsőbb leiratban megjelölt s a törvényelőtti egyenlőséggel meg nem egyeztethető választási rend a pesti országgyűlés számára, t. i. az 1848. II. t. c. szintén nem bír törvényes erővel. A hűségesen engedelmes nemzeti universitás e tekintetben az 1744. V., s az 1791-ki VII. és VIII. cikkelyekre kényszerül hivatkozni.

Ha tehát a százsz széki s kerülői gyűlések ezen a törvényben nem alapult választási rendből, vagy az annak fogantatására megparancsolt közreműködésből netalan eredő vagy levonható minden következmények vagy következtetések ellen a priori határozottan tiltakozik, ez eljárás ugy a százsz mint az országos és birodalmi alkotmányban látszik gyökerezni.

Méltóztatások Felséged legkegyelmesebben fogadni, ha ily tényállás mellett, a hűségesen engedelmes százsz nemzeti universitás, polgári kötelessége kiolthatatlan öntudatától vezéreltetve, e tiltakozásokhoz csatlakozik.

Bizonyára megrendítő évszázados ünneplése volna dicső Mária Terezia császárnő ama valóban császári, még most is mélyen a szívekbe vésett kegyének, melylyel a Felsége 1765-ben Erdélyt nagyfejedelemséggé emelte, — azért is, mivel az ország „nulli alio regno, vel dominio, sive clientelae, sive alio subjectionis vinculo obnoxia” — ha most, éppen egy század múlva, ez országtól jövő élelfelel-tételei felett az önálló elhatározás megtagadhatnák.

III. E törvények és jogi meggyőződés alapján állván, azon várokozást táplálja a hű alázatos-sággal alóli szász egyetem, hogy a pesti országgyűlés, Magyar- és Erdélyország közlebbi egyesülésének függő kérdésébe, közös s kölcsönös érdekeiket tekintvén, vagy más idevágó kérdésekbe, főleg pedig abba, a mely a százsz nemzet jogi állását érinti, egyoldalul Erdélyt is kötelező tárgyalásba, s véghatározásba nem fog akarni bocsátkozni.

Ha ezen eset mindamellett előfordulna, ugy e nemzeti universitás, mint a százsz nemzet egyetlen törvényes organuma, teljes bizalommal cs. kir. ap. Felséged vezéreltetett igazságossága iránt, ezennel ünnepélyes óvást kénytelenítettnek tenni minden határozat ellen, a mely mint olyan, jogkörét vagy államjogi állását, helyéből kimozdithatja, korlátozhatja, vagy károsíthatja.

A hű alázatos-sággal alóli szász nemzeti universitás törhetlen szilárdsággal ragaszkodik az Erdély recipiált nemzeti összerződési alapján ki-fejlődött, a korona sanctioja által szentesített, és a nemzet hozzájárulása nélkül változhatlan 1791. III. t. c. cikkhez: „De universitate Nationis Saxonicae aliisque Sedium, Civitatum et Oppidorum in gremio ejusdem Nationis existentium Communitatibus in legali activitate ac libertate conservandis.”

Ragaszkodik cs. k. Apostoli Felséged kegyteljes ígéreteihez, hogy még Erdély képviseltetésének a magyar országgyűlésen történt megengedése által sem alteraltatik az eddig kibocsátott törvények jogi fennállása.

Végre azon bizonyosságot táplálja, miszerint Felséged a százsz nemzet jogállapotának megváltoztatását, a hűen alázatos universitás, mint a százsz terület egyedül törvényes közegének közbejárása s beleegyezése nélkül megengedni nem fogja.

És mintán Austriában, a koronának az igazságosságban gyökerező felsége az egész birodalom felett hasonló erővel s kegygyel intézkedik, egy-szersmind azon meggyőződéshez is szilárdul ragaszkodik, hogy sohasem leend Austriában kormány, a mely Erdély jogát, és lakosságának a trón iránt mindig hű többségét idegen tekinteteknek akarná feláldozni.

Eppen azért érz magát a hűen alázatos nemzeti universitás a Felséged igazságosságába helyezett rendíthetlen bizodalom által felbátorítva, hogy most is azon homagialis tiszteletteljes kéressel lépjen a trón elé: méltóztatások Felséged ország-atyai kegye s kegyelménél fogva esonkítatlanul megvédeni Erdély törvényes befolyását a birodalom alkotmányoszerű jogalakulására, és a Magyar- és Erdélyország egyesülését iránt fenforgó kérdéseket, 1865. november 5-ki legalázatosabb repraesentation leg-kegyelmesebb tekintetbevételével, az erdélyi országgyűlés elküldött alkotmányoszerű tárgyalása végeldöntése számára, annak törvényes illetékessége szerint fenntartani.

Cs. k. Apostoli Felség! Nem a kül-irányban erős, és belől kielégített Austria új megalapítása körüli közreműködés iránt való készség hiánya, nem ez ellentétesség hejlama, nem az áldozatképes és engesztelékeny érzület hiánya az, a mely minket arra szorít, hogy jogi aggodalmainkat, jogi óvásainkat és kéréseinket a jogosságért, bizalomteljesen terjesztjük Felséged elé. Az állammal, a trónnal, a kiengesztelődés műveléi ellentétes érzülettel már örömteljes áldozatokban oly gazdag múltunk is viszsza-tartóztat.

Öntudattal bírnak az iránt, mivel tartozunk atyáink emlékének, kikhez Felséged dicső őse, I. Ferdinánd, a legnehezebb zavarok idejében, (1542) így írt: „Majestas regia gratias memor erit... et aliquam perpetuam provisionem in memoriam Majestatis suae illis cum tempore constituit... Si dominus Deus dabit Majestati suae pacificam possessionem regni, Majestas sua ita se geret et exhibebit erga eos, et talem gratiam et beneficium principem ager, ut ipsi habeant causam perpetuo orandi pro Majestate sua et ejus posteris.”

Megemlékezzünk arról, mire Rudolf császár megtisztelő irata kötelezett minket 1600. november 4-ken: „Posteaquam in nostram potestatem reducit Transilvania intelleximus, nihil nobis prius duximus, quam ut Vos, qui et origine et lingua, et quod caput est, avita animi integritate, Germani, nostrum scilicet genus estis, in primis animaremus... hocque agimus, ne vos qua nobis devoti estis, fidei poenitet.”

Sohasem szünend meg táplálni Felséged iránti legtisztább lelkesülésünk lángjának lobogását, és a trón s állam irányában legáldozatkézebb odaengedést az egész százsz nép kebelében, Felségednek azon történelmi tábláira eltörtölhetlenül reá írt 1848-ik december 21-iki legmagasabb manifestuma: „hű százsz néptünkhez Erdélyben.”

Midőn uralkodásunk kezdetén a császári koronánk alatt egyesített valamennyi nemzeten áttekintettünk, jölvén volt szívünkbe és vigasztalást nyújtott oly időben, midőn a népeknek, a trón iránti hűsége s ragaszkodása szent kötelekei sokféle kísértésnek voltak kitéve, és a szabadság s függetlenség fogalmával a kedélyes felzavarására visszafelé történt, azon magas feláldozást megismerni, melylyel ti készséggel hagytátok el házaikat s udvaraitokat, az ékét és műhelyeket, s a vagyon, valamint a vér örömteljes odaadásával fogtátok feyvert, az összbirodalom századok óta fennálló építményét, egységét és erejét, valamint császári há-zunk jogait a fenyegető veszély pillanatában támogatandók s oltalmazandók. A trón és állam, melyért vívtatok, elismeréssel lesznek a tudoi forrák becsulni azon kezeséget, melyeket ősünk által annyszor megdicsért vitézségek, kitartások és hűségek, főleg pedig a rend s törvényesség iránti érzületek, valamint az ez által köztetek otthonossá vált szabadság észszerű használata a korona fényé, ugy-szintén az állam fennállása iránt nyújtottak.”

A kitartás, hűség, a jog és törvényesség ezen érzülete, a mely a népeknek, a birodalmakat fenntartó alapvető, hogy a népek és fejedelmek közötti igazság legyen, a szabeni országgyűlésnek Felséged által kegyelmesen fogadott felirataiban örömmel elismert; ezen érzülete az öröklött polgar-erénynek, a mely a birodalomhoz való tartozásban, a nép helyes jogérzetében és a szent korona iránti tántoríthatlan bizodalomban látja az alkotmányt s Austria nagysága iránti legbiztosabb kezeséget, ezen érzület az, melynek parancsára által elfelve s felbátorítva lép a hű alázatos nemzeti universitás jelen alkalommal is Felséged trónja elé.

Méltóztatások legalázatosabb kéréseinket teljes tekintetbevételével és kegyelmes teljesítéssel méltá-nyolni.

Mélyen érezzük, hogy azokkal a trón és állam iránti kötelességet teljesítettünk. Jobbágyi hódolattal maradván Cs. k. Apostoli Felségednek Nagy-Szeben, 1866. mártius 3-án.

hűen alázatos alátvalói a százsz nemzet universitása Erdélyben.

Schmidt Konrád s. k. k. főkörmánysz. tanácsos és a százsz nemzet grófja, Schneider Károly s. k. az universitás jegyzője.

Követválasztási mozgalmak.

Szászváros, márt. 16.

A szászvárosszéki követválasztás körüli előleges intézkedésekről a „K. Közlöny” idei 16-dik számában közölt tudósításban meg valának említve: az illetékesen tagokból álló székgyűlés a központi választmánynak részint nem választókóbb alakított oláh többsége, az új — oláh — elnök, az oláh jegyzőkönyv, a többnyire oláh tagokból választott összeíró hármias küldöttségek, s a tudósítás végén a mondatott: „hogy ily szellemű követválasztási mozgalmak folytán, előre képzelhető mily épületes lesz annak folyamata s vége!”

Sejtelmünk teljesedett. De hogy is lehet törvényekhez szoros ragaszkodást vártani oly vezetőktől, kik alkotmányos jogukat a balázsfalli gyűlés és a 63-diki Landtag határozataira alapítják, kik a Bach ephemere Reichsgesetzek mártól holnapig tartó érvényességéhez, a Schmerling boldogtalan emlékeztelt octroy korszakához szoktak? Nincs ezen embereknek képzetek, mekkora ereik, mely szentség gyanánt tekint a magyar ember, a törvényes uton keletkezett törvényt. Annál inkább fel-jajdul minden alkalommal, midőn azokat lábbal tapodhatni szemléli.

De mellőzve az általánososságokat, szálljunk a részletekre.

A kormányzéki utasítás 10-dik pontjában egyebek közt ez van: „a közigazgatás kötelességében áll a kinevezett összeíró küldöttségek tagjainak neveit, kiszállások napját, a követendő eljárási módot, s jelesen azon minőségeket, melyekhez a választóképesesség kötve van, tehát a 48-diki II. törvényezik erre vonatkozó részét stb. kildetni, s minden e részben szokásban levő módoknak használata mellett, a lehető legnagyobb nyilvánossággal, haladéok nélkül közindomásra juttatni.”

Tény az, hogy a polgárság ezen törvény fölöl nem értesített. Hogy ki hibája miatt? az érdekeltekre nézve, egyre megy.

Az utasítás az igaz, hogy a kihirdetést a közigazgatásnak teszi kötelességévé, s ha a szék főtisztje a középponti választmány elnökségéről le nem mond, a mulasztás rajta feneklenék. De mára szállván az elnökség a középponti választmány gyűléseiben történetekről, s a netalan tán kihirdetendők-ről, a közigazgatás csak a vele közölt jegyzőkönyvi kivonat nyomán értesülhetett. Hogy azt a középponti választmány megteheti volna, jegyzőkönyvei által magát nem igazolhatja, mert a fölöl benne egy árva betűvel se tétetik említés.

Azonban ezen mulasztás a választás törvényességét megrendítő következtetéseket vont maga után. A törvény által választói képességgel felruházott polgar mi uton érvényesíthette volna jogát, ha a törvényről tudomása nincsen? a ki tapasztalhatta, hogy 63-ban és 65-ben ezen joggal nem bírt, honnan meríthetett tudomást, hogy 66-ban ezen jogot követelheti? nagyon természetes tehát, hogy se az összeírásra, se a reclamatoria, se a szavazásra meg nem jelenhetett, annál kevésbé pedig, mert ezen utolsó actusra irásban — mint 63-ban történt — egyénileg meg se hívatott.

A városi polgárság részéről a fenn elősorolt törvényellenes eljárások ellen a királyi főkörmányszékhez még február 8-án panasz tétetvén, február 16-án 4088. szám alatt a következő válasz keletkezett: „Az 1848-diki erdélyi II-dik és a magyar honi V-dik törvényezik értelmében a 895-1866. szám alatt kibocsátott főkörmányszéki utasítás 40-dik pontja értelmében, hasonló felszólamlásokra nézve határozni és intézkedni a kir. főkörmányszék nincs hivatva.”

A központi választmány további intézkedéseit illetőleg:

A 300 pfrtos házzal vagy földdel bíró városi lakosok összeírása sem az utasítás 12-dik a. c. pontjai szerint hajtatott végre. A vezető elnök meg-hagya az oláh összeíróknak, hogy vegyék rendre az utazákat, becsüljenek meg házat s földet, s így határozzák meg a választó képességét. A 8 forint censust fizetők nevei is nem a tavalyi lajsziromokból előre hivatalilag, hanem az adókönyvekből, meg pedig a falusi jegyzők által irattak össze. A mi több, ugyan az elnök rendeletjéből, a városi oláh összeírók, a választási II. törvényezik 3., 4., 5-dik §§. tiszta értelmének ellenére, a városi választóképes lakosok sorába beírtak 74 falusi lakost, azért, mert a városi határon 300 pfrtos földet bírnak, és se a központi választmány nem oláh tagjai, se több értelmes felszólalók érvei által az elnök nem volt capacitálható a fölöl, hogy ezen beírás törvénytelen. Mire nézve későbbre a választásba ezek részt is vettek.

A magyar és szász polgaroknak közös boszankodását idézte elő az összeíró oláh fanitók által szerkesztett névlajstrom, melyben a fentebbiek nevei előláhositva jegyeztettek fel, p. o. Gönczi helyett Ghenii; Schenk helyett Siencu; Papp Károly h. Popu Caroli; Szahmári helyett Sacumare; Győrffy h. Ghiurfi; Schuller h. Siuleru; Nagy, Forrai, Székely h. Naghi, Foroi, Sechei. A jámbor dászel azt hiszi, hogy Dacoromániában vagyunk s jogosítva van már még neveinket is előláhositni.

Ezen boszantó tény ellen a kormányzéki utasítás 12 p. alapján, több oldalról heves felszólal-

lás történt ugyan; de az elnök, ki mind a három összeíró küldöttség ülésében praesidiálni üdvösnök vélt, ámbár az összeíró a kijavításra hajlandónak mutatkozott, azt tenni megtiltotta; s ámbár későbbre a febr. 17-én tartott gyűlésben, a középponti választmány jegyzőkönyve tanúsítása szerint, a kijavítás meghatározatott, a teljesedésben vétel csak papíron maradt.

Nem szólunk az összeírás s illetőleg a fel-
szólamlás körüli zavaros kétféle rendi rendelkezések-
ről, csak annyit jegyzünk meg, hogy három ma-
gyar választó, ne faciendo consentire vide-
antur, a nem oláh nevek előláhositása, az illető
magyar és szász biztósok által alá nem íratott két
összeírás lajstrom hitellessége, s a 74 falusi pseudo
városi lakosok ellen, bár siker nélkül, felszólamlott,
illetőleg órást jelentett.

Lényeges mulasztás követetett el az állal is,
hogy a főkörmányezési utasítás 17-dik pontjának
teljesítésbe vételét mérőben mellőztetett, tehát az
összeíró választmányok által beadott összeírásoknak
egyik példánya a középponti választmány által meg-
határozandó s előre közbírré teendő nyilvános he-
lyen mindenki általi megtekintés végett, nem csak
több, mint az utasítás rendel, de egyetlen egy na-
pon át sem fejtett ki, mely miatt az érdekelt vá-
lasztók a 18-dik pontban említett, a középponti vá-
lasztmányhoz intézendő főbebezési jogoktól elestek.

Ámbár a főkörmányezési utasítás 20-ik pontja
a középponti választmányok kötelezettségévé teszi az
összeírás munkálatait megvizsgálását; ez meg nem
történhetett, mert az elnök oláh majoritásával meg-
határozta, hogy a megvizsgálásnak csak a fel-
szólamlás útján feljuttatott kérdések lehetnek tárgyai;
ergo sértés lenne a becsületes összeírók munka-
latjaiban kételkedni.

Bejelezte, a nagyjában részletezett, önkény
szülte eljárást, a választás s szavazás scandalosus
actusa. Finis coronat opus. Az illetők gondoskod-
tak, hogy a szavazatszedő-választmány alakításában
is a majoritás az oláh részre biztosítsák. Elnök-
nek egy becsületes ugyan, de nem választóképes
oláh papi egyén nevezetett ki; történt pedig ez
valódi azért, hogy a középponti választmány el-
nöke, Balomiri úr, ki mint követjelölt a szavazat-
szedő-bizottmányba is tagságot vállalni nem restellő,
a választást is, mint fő factor, maga vezesse. A
jegyzőkönyv oláh nyelven vitelére az idegen ne-
vek előláhositásáról már ismeretes oláh taioit szó-
laltatott fel. Ezen bizottmány magát jogosítva s tü-
dősnök tartotta, a középponti választmány híre, tudta
nélkül azt határozni, hogy a szavazás, kinek hogy
tetszik, titkosan s élő szóval történhessék. Nem is
restelkedett az oláh intelligentia, s mint a levél-
tárban létező választási jegyek bizonyítják, köztük
elnök Balomiri úr is, feles számú czédulákat előre
készíteni s azokat a kortések s oláh hivatalos szol-
gák által, úton útfélen, a jámbor irástudatlan oláh
választók közt, hivatalos szinben kiosztogatni.

A választás három napig tartott s gyönyör-
ködtünk, hogy hozzák a puskásan falukra ki-
dótt oláh hajhászok a választókat jogaik gyakor-
latára.

Nem vizsgálták, be van-e a szavazó neve írva
a név lajstromába, vagy nincs? Egyszerűleg a sza-
vazó nevét s a szavazás módját — szóval-e vagy
titkosan — feljegyezték; mely hanyagság szünte
aztán azon kihágást, miszerint a szavazás végével
felhúnt, hogy 12 oláh polgártárs illetéketlenül járult
az urnához; de mely rendtelenség a választás után
március 15-én tartott középponti választmányi gyű-
lésben, mivel a megválasztott követek a nélkül is
általános többséget nyertek, a választás törvényse-
ge tekintetében közömbös incidensnek vételezt.

Szavazott 393 egyén, ezek közt 63 szóval,
kapott elnök Balomiri 390, Tulbás 368, Dobó Mi-
hály 22, Schaguna, Wancia, Nemesiu, Lesoin egy-
egy szavazatot. A 400-ra menő nem oláh felírt
választók közül egyetlen egy sem szavazott,
mert a törvény szentségéhez ragaszkodó s ennél-
fogva a politikai érettség czimére érdemes polgár-
ság azon hat hét alatt — jan. 22-től márc. 19-ig —
melyen a követválasztási rajndások történtek, hall-
ván s tapasztalván azon famosus gazdálkodást, me-
lyt a kiskorúságban lévő tömegnek élvezetei el-
követtek; még azok is, kik tudták, hogy a választ-
ók lajstromába be vannak írva, hazafi kötelessé-
güknek ismerték a szavazástól távol maradni, ne-
hogy megjelensék által a bűnös eljárásra s tör-
vényesség helyéig reá üssék, valamint a sérelem
orvosoltatás útját ez által magok előtt elzárják.

Megjegyzendő, hogy Tulbás nem választó, te-
hát követ sem lehet; Balomirinak pedig választó-
képesége még kérdés alatt áll.

A szászvárosi nem oláh ajku választók tehát
csak is a fennálló törvényekhez ragaszkodás, ön-
jogaik megvédése kettős kötelességének tesznek
eleget, midőn nem hallgatnak s a törvénytelen meg-
választás megsemmisítéséért illető helyre folyamod-
nak.

Többen.

Különfelek.

*. Nem mulasztjuk el gazdaközönségünknek
különös figyelmébe ajánlani b. Bánffy Jánosnak
„Bár a kertem nagyobb volna!” czimű s a
tagosításokra vonatkozó gazdasági röpiratára, melyet
egyenesen az erdélyi országos gazdasági egyesület

felhívására irt kisebb birtokosaink számára. A kis-
füzet a következő fejezetekre oszlik el: I. a mult,
II. a jelen, III. mit tegyünk? IV. hadd mondjak
most egy mesét, V. a való, VII. a tagosítás kivi-
teléről. A munkának korszerűségén kívül még nagy
érdeke, hogy népszerű nyelven van tartva, s így
könnyen megértheti, felfoghatja a legutolsó szántó-
vető ember is. E röpiratot az egylet 6000 példány-
ban nyomatta s ingyen osztja ki tagjai között.

*. A nagyváradi-kozsvári-brassói vasút érde-
kében — írják a pesti lapok — gróf Zichy Ferencz
elnöklete alatt e napokban tanácskozmány tartott,
melyben elhatározott egy petitiót adni be a m.
országgyűléshez kamatbiztosításért, miután ennek
megnyerése esetében biztos kilátás van rá, hogy
az építéské szükséges 80 millió forintot a Bischoff-
seim és Hirsch bankházak útján meg fogják kapni.

*. Gr. Nemes Ábrahám a mult hó 29-kén
reggel sebe következtében meghalt Pozsonyban. A
golyó balvállánál furódott testébe, honnét kivenni
nem lehetett. Eilenfele, hír szerint, Csehországba
ment.

*. A cs. kir. rendőrség e folyó hó első na-
pán megszűnő, teendőit a városi hatóság vette át.

*. Alsó-Balázsfalván a mult hó 23-kán Cse-
rényi József majorházból a gazda távollétében gon-
dallanság miatt tűz ütött ki, reggelig elégett még
az istálló és három kazal széna. A kár mintegy
2000 frtra van becsülve, de biztosítva nem volt.

*. A Dálnoki Béni jutalomjátéka keddről
szombatra maradt, miután a jelmezek nem készül-
hettek el a darabhoz.

○ Megjelent „Egy szép aszazony törté-
nete”, regény, írta K. Papp Miklós; két
kötet, Kolozsvárt, Stein János tulajdona 1866. Ára
2 frt. Azon viszónynál fogva, melyben a szerzővel,
mint lapunk belmunkatársával állunk, óvakodunk
kelti ugyan e szellemi alkotás fényoldalainak oly
elénk kiemelésétől, mint azt talán megérdemelné.
De ez szinte felesleges is, miután K. Papp Miklós
barátunk szép tollal eredeti több önálló szépiro-
dalmi dolgozatai által, melyek már az olvasó kö-
zönség kezén forognak, bizonyára szerencsés volt
irodalmi hitelét miveltségi körünk előtt kedvezőleg
megalapítani. Egész általánosságban s egész egyse-
rűen ajánljuk tehát a t. közönség figyelmébe ez
érdekes olvasmányt, mely reméljük, hogy a mos-
tani politikai nagy fejlemények által elfoglalt köz-
figyelem középette is s méltán figyelemre lesz méltatva.

— XII. közlemény. A beszercei ev. ref.
templom építéséhez kegyadományokkal járultak:
179. Márm. Szigeth ns. b. városa 16 frt 20 kr.
180. Mált. gróf Teleki Sámuel ur ó nagysága egy
darab 100 frtos urb. kötelezvénnyel. 181. Regius
József, beszercei polgár és kovácsmeister ur egy
31 frtról szóló adósság-levéllel. 182. Nemes kir.
Buda fővárosa 65 kr. 183. Pakseröl M. S. ur
gyűjteménye 3 frt 75 kr. 184. Özv. mélt. Cserényi
Sándorné, született Keceli Eszter ó nagysága 20
forint. 185. Mélt. b. Bánfi Dániel főispán urtól 3
forint. Ezen kegyadományokért fogadják a nemes
szívtű adakozók egyházközönségünknek haláljeljes
köszöntét. Beszerce, april 2-kán 1866.

Borosnyai Pál, gondnok.

— Kimutatás a kolozsvári kisegítő
pénztár-egylet forgalmáról mártus havá-
ban 1866.

Bevételek:	
Pénztármaradék a m. hórl.	7,294 ft 74 kr.
78 új tag 307 részvény után 5 frt	1,535 „ — „
Flavi, rendes és rendkívüli beté- telek	36,571 „ 13 „
Könyvdíjakban	78 „ — „
Kamat, provisio és váltódíj	3,729 „ 90 „
Bélyegdíjakban	210 „ 30 „
633 tag által visszafizetett köl- csön	202,540 „ — „
A bevételek összege	251,959 „ 7 „
Kiadások:	
674 tagnak kölcsön	212,685 ft — kr.
Tisztviselők fizetése	189 „ 66 „
Irodai kellékek	5 „ 82 „
Bélyegre	205 „ — „
Kamat	47 „ 40 „
Töke-visszafizetés	29,745 „ 29 „
Pénztármaradék	9,080 „ 90 „
	251,959 „ 7 „

Kolozsvárt, mártus hó 31. 1866.
Tauför Ferencz, Gelch János, Wagner Frigyes,
igazgató, könyvvezető, pénztárnok.

*. Közlebről fog színré kerülni színházunk
úgyes balletmestere Kajetan Lipót jutalmául
„A bűvös rózsza,” nagy némajáték, 3 felvonás-
ban, szerző a jutalmazott, zenéjét Horváth Gyula.
A gépezeteket készít Pecht színházi gépész. A da-
rabban előforduló tánczok: 1. ukrániai tatár táncz.
2. Japánai harang-táncz. 3. El Gitana. 4. Tréfás
pas de trois. 5. A vig lengyelek.

(Necrolog.) Bartha Mária maga s kiskoru
unoka fivére Jelinek Vilmos, egy több rokonok ne-
vében mely fájdalommal tudatja feledhetlen édes
atyjának, illetőleg nagyapának, országos ügyvéd
dálnoki Bartha Dánielnek f. hó 28-kán dél-
utáni 6 órakor, több ideig tartott gyengélkedése
után, 60 éves korában bekövetkezett szomorú ha-
lálát. Földi részei f. hó 30-kán délutáni 3 órakor
fognak szentmiklóscutjai házánál tartandó rövid ha-
lotti ima után a helyi helyvét hitiek temetőkerébe
örök nyugalomra tétetni. Béke lengjen sirja fölött!
Marosvásárhelyt, márczius 28-kán, 1866.

— Boner-re, a „Korunk” tárczájában ismer-
tetett következő cziműt: „Transsylvania, its pro-
ducts and its people” szerzőjére vonatkozólag írja
az „Uj Korszak”: olyan mákvirág, mintha csak a
Bach korszak fanyar napfénye mellett az „Aug.
Allg. Zig.” fekete földjében termelt volna. Neki Er-
délyben csak két jó van: a bor és szász nép. A
magyarnak sem pénze, sem esze, sem műveltsége.
A mit tud, azt a szászoknak köszönheti. A régi
magyarok kapzsi rablók voltak, a maiak tíres gyű-
lölködők, kik magyarságukat is csak politikából
űzik, s nem annyira szegények, mint szegényeknek
mutatják magukat — szintén politikából. 1848-at
így jellemzi: „Kossuth szónoki hatalmával maga
körül gyűjtött egy entusiastikus gyűlésezből álló
bandát, s ezek mindent magukkal sepertek.” —
Boner úr rajzai itt benn neveltség tárgyai lesznek
ugyan, de annyiban mégis fontosak, hogy angol
nyelven jelentek meg. Figyelmeztetjük rá, ha még
nem ismernek, Londonban lakó honfitársaikat. Ők
tudják legjobban, hogy érdemes-e Boner úr köny-
vét csúffá tenni, ha ugyan Boner úr neve már ma-
gában is nem — csúffság.

*. Maria Amália királynő halála alkalmából
e nemes királyi nő életéből több szép vonás kerül
közndomásra. Midőn Berry hercegnő elfogatott,
megduda a királynő, hogy e ténny Lajos Fülöp jel-
lemére nézve gyalázólag magyarázzák. „Ab — szolt
a királynő — azok, kik így rágalmaznak minket,
rossz ismernek. A király és én készségesen elte-
mettük volna magunkat a taileriák romjai alá, hogy
megmentjük a hercegnő becsületét.” Claremontban
a királyi nő oly szerényen élt, a mennyire csak
lehetőséges volt, hogy többet telessen a szegényekért.
Hogy egy idegen követ nejenek, ki a számkivetés-
ben igen hű volt hozzá, emléket adjon, a királynő
a hajából font karpereczet ajándékozott neki, ily
levél kíséretében: „Tudom, hogy a karperecz ön előtt
érdekesebb lesz, mintha gyémántokból lenne, me-
lyet nem adhatok önnek.” Egy alkalommal meg-
sugát nek, hogy bizonyos francziák, kik Clare-
montban ségélyért folyamodtak hozzá, a legradica-
lisabb pártköz tartoznak. Ezt felelte: „Ők francziák,
szerencsétlenek, távol vannak a hazától, ez elég,
segítsünk rajtuk!”

Sajtóhírek. A kereskedelmi kamara kérvényében e
tétel: „vasútvonal becsületeshez vezet” — helyett „vasútvonal
létesítéséhez” olvasandó.

Politikai hírek.

Austria. Bécs, mart. 29. A legújabb berlini
tudósítások igen aggodalmasan hangzanak. A benyo-
más, melyet Clarendon lordnak Loftus lordhoz intézett
levele a király kedélyére gyakorolt, sajnos, hogy csak
átmenti volt. Már másnap sikerült, mint közönsé-
sen, Bismarck grófnak a királyt másképp hangolni,
s most ismét az annexio eszméi az uralkodók. Mi-
után a bécsi kabinet a maga részéről nem titkolja,
hogy az annexiot meg nem engedheti, legalább
Holsteint illetőleg nem, melyre nézve felelősnek
tartja magát a szövetség irányában; így a háború
elkerülhetlennek látszik. A kárpótlás útjani kiegyen-
lítés teljesen lehetetlen. „Holstein vagy a háború”
dilemma közül tehát az utóbbi elkerülhetlen, ha
Bismarckot engedékenységre bírni nem lehet. Mind-
azáltal Austria bevárja az eseményeket, és semmi
által sem lesz arra bírható, hogy a háború kezdé-
ményezze.

A „Vaterland” a helyzetet, a legújabbban be-
köszöntött, látszólag békésebb hangulat dacára,
igen aggodalmasnak tartja. A kárpótlási alkudozá-
sok fonalték Bécs és Berlin között, ma már meg-
szakítottannak tekint, miután Bécsből nyilatkozat ment
volna Berlinbe, mely e közbevetett dolognak is vé-
get vet. Ehez megjegyzi a „Vaterland”: Ha ez így
van, s ha — eltekintve a hercegségek jövő végle-
ges sorsa felett egyezkedéstől, mely e pillanatban
éppen lehetetlennek látszik — a remény a két nagy-
batalom között február 7-étől számítandó diploma-
tiai fegyvernynyagvász további tartósságára hiu lett
volna: akkor nem marad egyéb hátra, mint a há-
ború. Ma azonban — summa summarum — tény,
hogy a két nagybatalom, mindenekelőtt azonban az
előirt szövetségi jogok, aztán az előirt európai jog
között egy részről — és Austria és Poroszország
egymással ellentétes követelményei és jogi állás-
pontjai között más részről — az egyezkedési alap
hiányzik. E helyzet oly aggodalmas, hogy a leg-
végsőre kell elkészülnie lennünk.

Más czikkében írja a „Vaterland”: „Berlin-
ből értesülünk, hogy a király a tábornoki testület-
nek, a születésnapj üdvözlét alkalmával, többet mon-
dott, mint mások. Beszélte, hogy a király, miután
a helyzet komolyságát erősen kiemelte volna, egy
régi ismerősehez fordult, ki különben nem állott
egyedül, s ennek szokatlanul gyorsan beszélve mon-
dotta: „Ön tudja, a mit már Karlsbadban kimon-
dottam és Gasteinban ismételttem. Engem a közép-
államok királyává tesznek, ha most Poroszorszá-
gunkat fenntartják. Ezt mondtam már a császárnak
is.” E szavak érthetők; tartalmuk előfeltétele volt
ama február 28-diki tanácsnak, mely — eshetőleg
— Bismarck grófnak engedte a határozatot — tö-
résre.”

Franciaország. Páris, mart. 28. Állit-
ják, hogy az osztrák kormány fáradozásai, itt egy
újabb kölesünt kötni az utóbbinak eszközözölével, si-
kerültek. A bürze alarimirozva volt azon hír foly-

tán, hogy Olaszország a Mincionál állandó tábornok
akar felállítani. Ma volt a dunafeljedelmiségi con-
ferentia harmadik ülése. A császár és Napoleon
hercege kibékülése oly tökéletes, hogy a két rokon
közti viszony jóformán szívélyesebb, mint bármikor
volt. Ma is jó két óráig értekeztek együtt, mely
értekezés szoros összefüggésben lehet a hgnek Ná-
polyba utazásával, a hova neje későbbben utazik.
— Porosz- és Olaszország közeledését már itt is kez-
dik szorosabban szemügyre venni, s mondhatni,
hogy talán Drouin de Lhuys személyes hajlamait
kivéve, jóformán mindenki jó szemmel nézi ezen
tényt. Tegnap este egy hosszabb követi jelentés ér-
kezett Malaret bárótól, melyben a franczia követnek
Lamarmora tükkel az olasz porosz barátkozásra vo-
natkozó beszélgetése közöltetik. Nigra lovag ezen
jelentés következtében esti 9 órakor hivatott meg
a Tuillériákba, hol a császár az olasz követet a
külgügyminister jelenlétében fogadta el.

Olaszország. Florenz, mart. 28. A
„Bohemiá”-nak írják innét: Mint a harcziás han-
gulat példáját beszélük, hogy a király ujjában egy
ebéd alkalmával, melyet vejének, Napoleon hgnek
adott, egész nyíltan kimondotta, hogy april havá-
ban Poroszországgal karöltve, hadserege élén fogja
a Minciot átlépni. Cialdini tük több nap óta itt van,
s naponként tanácskozik a királylyal és hadügymi-
nisterrel, s ha eddig a legifjabb korszaltól még
nem is hivatott be, mely intézkedés a készülődések
zárkóvát fogná képezni, ugy tegnap óta mégis az
utcaszegleteken díszlik már a főhadparancsnokság
birtománye, melylyel a tartalék-csapatok zászló alá
hivatnak.

A baloldal főközlőnye, a „Diritto”, tárgyalja
Govone tük Berlinbe küldetését, s azt mondja, hogy
ha csak katonai célja lenne is, ugy annak az egész
világ politikait fog tulajdonítani a jelen viszonyok
között. A „Diritto” azonban megbízható közle-
mények alapján hiszi, hogy Govone tábornok nem
csupán azért ment Berlinbe, hogy az arsenálokat
megszemlélje és tüzérségi kísérleteknél jelen legyen.

A „Correspondence générale italienne” egy
állítólag pontos jegyzékét teszi közzé azon lövegek-
nek, melyekkel az erődítvények és várak Velenceze,
Trieszt és Palmannovánban fel vannak szerelve. E
jegyzetek közzététele, véli egy olasz lap, csak nö-
velheti az olasz kormány tekintélyét, melynek egy lát-
szik, alkalmá volt már e várakba is behatolni. Min-
denesetre kiténik ebből, hogy az ellenség előtt
semmi sem maradhat elrejtve.

Jól értesültek állítják, hogy a király néhány
nap előtt egy magán kihallgatás alkalmából Ros-
telli lombardiai képviselő és a kamara alelnöke,
továbbá Frumetta d'Useaux lovassági ezredes előtt
kinyilatkoztatta volna, hogy várni lehet, „miszerint
az olasz egység nagy munkáját nemsokára befeje-
zéséhez lehetend közelebb vinni.”

Németország. Berlin, mart. 28. Egy
tegnap a külgügyi hivatalban tartott ministertanács-
ban a király majd két óra hosszáig vett részt. —
A „Nordd. Allg. Zig” írja: Ha Poroszország az
osztrák készülődésekkel szemben a szövetségi actára
támaszkodnék, úgy könnyen megtörténhetnék, hogy
az első csata Berlin kapui előtt vívatnók, mielőtt
az austraegál-törvényszék első ülését megtartotta
volna. Ezen eszme — mint halljuk — egy a német
kabinetekhez intézett porosz sürgönyben fejeztetett
ki, melyben egyuttal ki van fejezve annak szüksé-
gessége, hogy ez ügyben határozott állás foglaltas-
sék el, melyre az osztrák készülődések mindig ko-
molyabban kényszerítenek, míg Poroszország még
mindig késlekedik, a bécsi kabinet harcziás tünte-
téseire hasonló módon felelni.

A „Prov. Corr.” írja: A porosz kormány
örkődnie kell a felett, hogy az ország határai egy
pillanatra se maradjanak védtelen állapotban. Ha
Austria túnyomó haderőt állithatna fel közvetlenül
a porosz határ mellett, a nélkül, hogy Poroszország
a megfelelő ellenőrt készen tartaná, egy rögtön
további bonyodalmak vagy a legközelebb fekvő
országterezekre nézve legalább pillanatnyi veszélyek
származhatnának. A kormány e felelősséget nem
vállalhatja fel. E pillanatban valószínűleg kiadattak
már azon katonai rendszabályok, melyek elenged-
hetlenek arra nézve, hogy a netalán támadási ve-
szélynek rögtön nyomatékosan eleje vétéssék. Po-
roszország a háború nem kereste, nem is provocálta,
hanem azon helyzetben kell lennie, hogy minden
eseménynek nyugodtan szemébe nézhessen.

A „P. L.”-nak írják: Ministerialis részről
közlik ma velünk, hogy néhány nap mulva ki fog
adatni a rendelet a hadsereg mozgósítására. E tu-
dósítást tartózkodással közöljük, mivel néhány hét
óta annyi rabulistikus beszédmódot voltunk kényte-
lenek megemléstetni, azaz a mozgósításra annyiszor
történt hivatkozás, hogy készletre vagyunk az elő-
vigyázatra. Katonai körökben tudni akarják ma,
hogy a hadügyministeriumban egy Spandau melletti
erősített tábor tervét dolgozták ki, s az állandó
haditanács ülésében a király elnöke alatt ez el
is fogadtatott. Ezen fölül a felhivatalosok ma uta-
sítottak, hogy a háborus catastropha elkerülhet-
lennek jelentsék ki.

Oroszország. Az orosz hadsereg a kelet-
galicziái határon — mint a „Times”-nak Berlinből
írja Woloszytska és Nowosselitzka közt van fölál-
lva, s 60 zászlóaljra, 26 gyalogsági századra és
96 ágyura rug. Nowosselitzkától délre, a moldva
határ hosszában, 15,000 ember áll; egy másik

60,000 emberből álló hadtest, 140 ágyúval, Baltánál van felállítva, Podolia és Cherson határán. Az utóbb nevezett hely csak néhány órányi távolságra van vasúton Terespolótól, honnét a moldva határ 4 napi járás. E csapat-testeken kívül azonban még 65,000 ember van Mohileff, Jampol és Dubosary kerületekben, nem nagy távolságban a galicziai és moldva határoktól. Az orosz csapatok összes számát tehát a vidékekre nem kevesebb mint 200,000 emberre lehet tenni; összpontosításuk már egy hónappal Kúza trónlemondása előtt megkezdődött. Bender várát Bessarabiában, erősítik.

É.-Amerika Newyork, mart. 17. Erősítik, hogy Halifaxba 10,000 angol katonát várnak, kik Uj-Braunschweigba fognak sietni. A congressus republikánus tagjai támogatják Johnson politikáját.

Ujabb. Bécs, mart. 30. Egy Porosz-Olaszország közti szövetségi szerződés a porosz király által 3 nap óta alá van írva s paraphirozva.

Brüsszel, mart. 30. Az „Independance” oda értelmezi a legújabb porosz körlevelet,

hogy Austria megsértette a gasteini szerződést; magatartása kihívó. A szövetség reformja fog indítványoztatni.

Páris, mart. 30. Holnap lesz ismét a román conferentiának egy ülése; Orosz- és Törökország erősen dolgoznak az unioellen. — Napoleon hg. hétfőn éjjel ismételve és hosszasan értekezett a császárral. A „Mémorial Diplomatique” azt hiszi, hogy Poroszország kísérlete, Schleswiget annectálni, a nyugati hatalmak vetőjával találkozónak, miután Schleswig nem a német szövetséghez tartozó tartomány. Austria, hogy mérséklést bebizonyítsa, Poroszország f. hó 13-ki rendelete ellenében nem fog protestálni.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Április 3-án: 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 61.05.—5%. Metalliques 100 frt. 56.85.—Bank-részevény 74.—Hitelintézeti részvény 200 forint 135.—London 10 ft. 100 frt. 23 1/4 kr 105.20. Ezüst 104.50.—Cs. kir. arany 5.07.—1860. kölcsön 76.20.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

Kolozsvári naptár a jövő hétre.

A p r i l i s		Nap kél	delel	nyugszik	Hold kél	delel	nyugszik
8 V.	G. 1. Denes (Gör. Husvét)	5. 28p	12. 1p. 55m.	6. 37p	1. 13p. r	6. 2p. r	10. 54p. r.
9 H.	Demeter	5. 26	12. 1. 38	6. 38	1. 55 r.	6. 52 r.	11. 55 r.
10 K.	Ezekiel, Dániel	5. 24	12. 1. 21	6. 39	2. 33 r.	7. 43 r.	1. 0 e.
11 Sz.	Leo	5. 22	12. 1. 5	6. 41	3. 8 r.	8. 34 r.	2. 9 e.
12 Cs.	Gyula	5. 20	12. 0. 49	6. 42	3. 41 r.	9. 26 r.	3. 20 e.
13 P.	Justinu-, Ida	5. 19	12. 0. 33	6. 43	4. 14 r.	10. 19 r.	4. 36 e.
14 Sz.	Tiburtius	5. 17	12. 0. 18	6. 44	4. 47 r.	11. 14 r.	5. 53 e.

Ut. negy. 8-án 10 ó. 16 p. r.—Merkur a nap sugarába ctenyészik.—Mars reg. 4 órákor kél.—Jupiter reg. 2 óra tájt kél.—Saturn. este 8 ór. kél, éjjel ut. 1 ó. delel.

Jegyzés. A „Korunk” mart. 28-diki számában, az újdonságok rovatában, hallatlan ritka jelenségnek van feltüntetve az, hogy az idei február hónap nem volt Holdtölte. Minthogy ez az állítás valószínűtlen már hírlapokból van átvéve, azt kell következtetnem, hogy nagyon elterjedt hallásnak lehet s emellett az igazság iránti költésesség kívánja kinyilatkoztatni, hogy az a követelt ritkaság bizony csak szófa-beszéd. Tudva van ugyanis, hogy a hold változásai (phasissai) minden évben, azaz 19 év elteltével az év azon napjaira kerülnek vissza rendszeresen. Gyaníthatni tehát, hogy ez előtt legközelebből 19 évvel, és így 1847-ben, éppen úgy nem volt februárban holdtölte, mint az idén. Gyanunkat bizonyossággá változtatja egyfelől a csillagászati számítás; másfelől az a tény, hogy 1847-ben az akkori naptárak szerint február havában nem volt holdtölte. Feltételezhetjük tehát, hogy 1847-ben ismét nem volt holdtölte, hanem 1848-ban, minak számbavételét ajánlom azoknak, a kik megérlik. Most pedig szeretném tudni annak a „jeles csillagásznak” a nevét, a ki azt a bolondot beszélt az évek millióiról. Nagyon domidoctus ember lehet, ha tréfát nem üzött.

HIVATALOS.

Sz. 266. 1866.

Hirdetmény.

Az erdélyi országos tébolyda számára 1866/1867-i év folyamában szükségelt körülbelül 340 oszt. 8 kemény tűzifa biztosítása céljából az érintett intézet irodájában **hétfőn 1866-i április 30-án délelőtt 10 órákor** egy nyilvános árlejtés fog tartatni.

Minden árlejtő köteles a szóbeli árlejtés megkezdése előtt bántpénzzel 200 o. é. frtot letenni.

Szabályszerűen felszerelt írásbeli ajánlatok, melyek 200 o. é. frtot és az ajánlott egy 8 kemény tűzifa árát **számokkal és betűkkel**, valamint azon nyilatkozattal tartalmazzák, hogy az árlejtő a vállalkozás minden feltételeit ismeri, és hogy ő ezeknek magát föltétlenül aláveti, a szóbeli árlejtés megkezdéseig, az-az 1866-i április 30-án délelőtt 10 óráig még elfogadhat, később érkező ajánlatok tekintetbe nem vétethetnek.

A kezesség, mely a szerződés aláírásakor az intézet pénztárába készpénzben vagy a napi árfolyam szerint számítható államkötvényekben letendő, térszen 300 o. é. forintot.

A vállalkozás minden feltételei az említett irodában a rendes hivatali órákban megtekinthetnek.

Kelt N.-Szébenben, 1866-i mártius 30-án.

Az erdélyi országos tébolyda Igazgatósága.

470. 1866.

(135)

(1—3)

p. t. sz.

Csőd hirdetmény.

Krasznamegye polgári törvényszéke mint csőd-bírószág részéről, ezennel közhirre tétetik, hogy sz.-somlyai kereskedő Páskuly Bálint ellen, ennek saját kérésére csőd rendeltetvén, a hitelezők összejövetelére f. 1866. évi **junius hó 21. 22. és 23. napjai** tűzettek ki határidőül. Ideiglenes per-ügyelőknek ügyvéd Várad Mihály, tőmeg-gondnoknak Ambrus Antal lévén kinevezve.

Felszólíttatnak tehát mindazok, kik az említett csődtömegből bármily jogezimen valamit követelnek, hogy keresetüket a szükséges okmányokkal ellátva, a fent kitűzött határidő alatt ezen csőd-bírószághoz annál bizonyosabban adják be, mivel később beadott követeléseiknek több hely nem fog adni.

Kelt Krasznamegye polgári törvényszékének mint csőd-bírószágnak Szilágy-Somlyon, 1866. évi mártius 26-án tartott üléséből.

64 fbsz.

(129)

(3—3)

1866.

Hirdetmény.

Nemes Hunyadmegye tisztsége részéről, ezennel közhirre tétetik, hogy gróf Kun Kotsárd földbíró és több érdekeltársai nevében: Algyógy, Alfalu, Felfalu, Feredőgyógy, Csígmó, Rengot, Bozes, Homorod, Nyirmező, Bakonya, Gyalmar, Erdőfalva, Mada, Balsa, Porkura, Vaja, Kisalmás, Középalmas, Tekerő, Pójana, Váha-Jepi, Nagyalmas, Oseb, Nádastyia és Glod helységeket kért koresoma jog szabályozása (limitatio) ügyében, előleges tárgyalási határrnap Algyógyra f. é. **április 30-ik napja** tűzettek ki, melyre a koresoma jogosult birtokosok, személyesen, vagy megbízottjaik által, megjelenni ezennel felhívatnak.

O-Brettyén, mártius 10-én, 1866.

Marosfölső kerületi főbíró,

SZILVÁSSY LÁSZLÓ.

NEH HIVATALOS.

(56)

(5—8)

Dr. Pattison köszvény gyapotja

mely gyorsan enyhít és gyógyít mindennemű **köszvényt és csúzt**, mint: arcz-, mell-, nyak-, és fogbajokat, fej-, kéz- és térd-köszvényeket, gyomor- és altesti bajokat. Egyedül valódi csomagokban használati utasítással **50 kr.** és **1 frtal Kolozsvárt Engel József** gyógytárában kapható.

(39)

Hirdetés.

(8—12)

Harmadnap mulva az **első és legnagyobb fehérmű raktár és varrási készletek központi helyiségében Bécsben, Tuchlauben 11** fele áron fognak eladatni kész fehérmű készletek férfiak, nők és gyermekek számára, bár mely megkívántatni menynyiségben.

Valódiás, tisztaság, a legeszebb varrás s ill. alakról gondoskodva van, és minden darab, mely nem talál a legjobban, vagy nem tetszik, visszavetetik.

Fertige Herrenhemden, beste Handarbeit:

Weiszgarn-Leinenhemden, glatt	anstat f. 3.	nur fl. 1. 50
Feinere Sorte mit Faltenbrust	anstat f. 4.	50 nur fl. 2. 80
Feine Irlander oder Rumburger Hemden	anstat f. 6.	nur fl. 2. 80
Feine Rumburger Hemden, Handgespinnst	anstat f. 7.	50 nur fl. 3. 50
Allerf. Rumb. Hemden, schönste Handarbeit	anstat f. 10.	nur fl. 4. 60

Fertige Damenhemden, schönste Handarbeit und Handstickerei.

Glatte Leinen-Damenhemden mit Zug	anstat f. 4.	nur fl. 1. 90
Feine Schweizer-Hemden, Faltenbrust	anstat f. 5.	50 nur fl. 2. 80
Neue Facon, in Herz und Raver, gestickt	anstat f. 6.	50 nur fl. 3. 50
Eugenie, neue Facon, gestickt	anstat f. 7.	nur fl. 3. 50
Marie-Antoinette-Miederhemden	anstat f. 6.	50 nur fl. 3. —
Viktoria, gestickt und mit echten Valencien	anstat f. 16.	nur fl. 7. —

Neueste Damen-Negliges und Frisir-Mantel.

Elegante, aus feinstem Perkal	anstat f. 11.	50 nur fl. 5. 50
Aus englischem Stoff, gestickt	anstat f. 18.	nur fl. 8. 50
Damen-Unterhosen aus Shirting, feinst	anstat f. 7.	nur fl. 2. —
Damenhosen, gestickt, Leinwand	anstat f. 6.	nur fl. 2. 80
Damen-Nachtkorsetts, glatt	anstat f. 5.	50 nur fl. 2. 80
Elegante, reich gestickte Korsetts	anstat f. 12.	nur fl. 5. 50
Damen-Nachthemden mit langen Aermeln f. 3.	—	3. 50 bis 4. 50

Feinste Leinen-Herren-Unterhosen f. 1. 20, 1. 50; feinste Rumburger 2. 20.

Irlander Weben 48 Ellen	anstat f. 34.	nur fl. 17. —
Feinste Irlander od. Rumburger 50 Ellen	anstat f. 60.	nur fl. 24. —
Gute Leinen-Sacktücher, das halbe Dutzend f. 1.	1. 50, 1. 80 bis f. 2. —	
Feinste Sacktücher, auch in Leinen-Battist, das halbe Dutzend f. 2.	—	2. 50

Az áruknak valódiáság és tisztaságáért kezesség vállalatik. Minta ingek és minta rajzok kívánatnak. Vidéki megrendelések postai utánvét által. Férfi ingek megrendelésénél kéretik a vállbőség megjelölése.

Felvilágosítás és felhívás a „VICTORIA” biztosító társaság igazgatóságától.

Hivatalos kötelességünknek ismerjük némely szárnyaló hírek irányában tisztelettel értesíteni a t. cz. biztosító közönséget, hogy a „VICTORIA” **biztosító társaság** éppen nem egy ugyanazon társaság az „erdélyi kölcsönös jég- és tüzkármentő társulat”-tal, és a Victoria biztosítottaitól kárpótlékot soha követelni nem fog, mert ez sem jogában, sem rendszerében nincs.

Az „erdélyi kölcsönös jég- és tüzkármentő társulat” az mely rend-zere szerint ezt cselekszi, melylyel tehát a „VICTORIA” össze nem tévesztendő; ugyanis a „VICTORIA” **biztosító társaság** egy részvényekre alakult új társaság, mely előre megszabott díjak s a legszolidabb elvek mellett biztosítván, alap-tőkéjével áll jót a károk pontos fizetéseért, és az „erdélyi kölcsönöstől” szerve-zetere és eljárási rendszerére nézve, gyökeresen különbözik.

E kifejtés alapján, hivatkozván már eddigi működésünkben is tanúsított gyors és méltányos eljárásunkra, egyszersmind bizton igérvén azt, hogy társaságunk a méltányosság és igazság útjáról soha eltérni nem fog, egész tisztelettel hívjuk fel a t. cz. közönséget a „Victoriánál” biztosításra.

A társaság élén állanak:

Igazgatóság: Elnök: Baró József Lajos.

Alelnök: Hintz György.

Igazgatók: Dózsa Dániel, Kövály László, Wagner Frigyes.

Vezérigazgató: Galgóczy Károly.

Vezérügynökségek:

Pesten: Vezérügynök: Uhl W. F.; vezérügynökségi titkár: Galgóczy János.

S. A. Ujhelyen: „ Deutscher József; „ Sapitta Antal.

Bécsben: „ Fürst Eduard; „ szervezeti főtisztv. Aengst Lipót.

Brünnben: „ Herber Lőrincz; „ titkár: Mach Alajos.

Prágában: képviselő titkárok: Merlitschek Eduard, Kövály Mihály.

Biztosíthatók pedig e társaságnál tizkár ellen: mindenféle lakházak, gazdasági épületek, kastélyok, templomok, tornyok, azokban a harangok, gyárak, mülhelyek, azok felszerelvényei, készletek, gyártmányok sat. bútörök, árucikk-raktárak, gazdasági készletek, magtárban gabona, szalmás gabona, takarmány, széna, mindenféle baromállomány bennégek ellen.

Szabadég alatt levő takarmány- és gabona-félék biztosításánál bizalommal ajánljuk azon elvet figyelembe, hogy ezekkel együtt az épületek is nálunk biztosíttassanak, mert a méltányosság hozza magával, hogy ne csak a legveszedelmesebb tárgyak, hanem egyszersmind a kissé bátorosabb épületek biztosításában is részesüljünk.

A biztosítási díjak a lehető legolcsóbbra szabvák; egyszerre több évre kötött biztosításoknál különös kedvezések engedtetnek.

A „VICTORIA” egyike lévén a legfiatalabb biztosító intézeteknek, igyekezni fog jó hírnevét a kárterítések alkalmával is méltányosság, igazság és gyors fizetés által megalapítani.

Feladományi ívek ingyen adatnak; mindenféle felvilágosítások és utasítások a legzivebb készséggel szolgáltatnak. (96) (3—3)

Kolozsvárt, márczius hó 2-án, 1866.

A „VICTORIA” biztosító társaság igazgatósága.

Alelnök: Hintz. Igazgató: Dózsa. Vezérigazgató: Galgóczy.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt.

Harmath Józsefnél Tordán, Wittich Józsefnél Marosvásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden, Sindel Károlynál Brassóban, Wagner Józsefnél Károlyfejtővált kapható:

„Egy szép asszony története”

regény két kötetben. Irta K. PAPP MIKLÓS. Ára 2 frt.

Tartalom:

I-ső kötet: Egy gombostű emlékirata. Esküvő előtt és után. Egy férj. A fekete bársonyos könyvben egy idegen sor. Mit sottog a lég? A végzetes szavak. Az utolsó levél. A turista elbeszélései. A drága tapasztalatok. Találkozás. Az árva leány története. Kié a fájóbb se?

II-dik kötet: A másik beteg. Új korszak a gombostű életében. A szép Raincy asszony jóslata. Az emlékezetes napok. Az ébredés. Gürgei tábornok. A tragedia utolsó jelenetei. A menekülők. A szép asszony története. Az élő halott.

Midőn regényirodalmunk e legújabb termékére hívom fel a n. é. olvasó közönség figyelmét, azon meggyőződéssel teszem, hogy benne egyiket a legérdekesebb olvasmányoknak nyújthatom, már csak azért is, mert hősei olyan korban szarpelelnek, melynek emlékei a legelénkebben állanak még ma is előttünk. A szerző tollát jól ismeri olvasó közönségünk, mely különösen a korrajz-festésében olyan élénk színekkel bír, melyek azt bár ki előtt is vonzóvá bírják tenni.

Erdély földrajza

alsóbbrendű iskolák számára.

Szerkeszté Matusik Nep. János.

Ára 40 kr. o. é.

!!Olcsó Bibliák!!

I. kiadás: **Szent Biblia**, azaz: Istennek ó és új testamentomában foglaltatott egész szent írás. Magyarította Károli Gáspár. Sad-rét 592 lap, egész bőrkötésben. Ára csak 80 kr.

III. kiadás: ugyanaz féllíves kiadás 552 lap, bőr-vászonba. Ára 2 ft 50 kr.

Csak újtestamentom.

Az egész újtestamentom és a Zsoltárok könyve. Zsebkadás, vászon-kötésben. Csak 20 kr.

Ugyanaz: bőrkötésben aranymetszéssel 50 kr.

Nyomatott az ev. ref. fűtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

(136)

(1—2)

Fedezési hirdetés.

M.-N.-Csánban Tisza László udvarában következő ménnek fedeznek pénzért f. év **április 1-től kezdve:**

1. **Bátor** barna teliver angol, apja Forbiden fruit, anyja Fides. Hág 40 ftért o. b. ba a kancza a fedezés ideje alatt a csáni ménesben marad. Ha elviszik haza a kanczát mindég, hág 35 ftért o. b. Csö-dörös lovasznak 1 ft.

2. **Csillag**, sárga 1/2 vér, Restepar-tout után, hág 25 ftért o. b. s lovasznak 1 ft.

3. **Boglár**, sárga 1/2 vér, Csehifj-tice után, hág 20 ftért o. b. a lovasznak 1 forint.

A kanczák legelője bele van számítva, ha valaki azt kívánja, hogy istálón legyen lova, szénát, zabot piaczi áron fog kapni.

Csán, mártius 30 1866.

MÁRKUS JÁNOS, gazdatiszt.

(137)

(1—3)

Haszonbéri hirdetmény.

Kolozsvártól másfél órai távolságra fekvő **Pata** helységében egy alkalmas lak-házal, s minden szükséges gazdasági épü-letekkel ellátott, jó karban levő 152 hold szántóból és kaszálóból álló tagosított bir-tok arányosított koresomajoggal együtt fo-lyó 1866-ik év április 24-től kezdve 6 egy-másután következő évekre haszonbérbe adandó. Értekezetheti fölé tulajdonos ügy-véd Rucska Jánossal Kolozsvárt, b-hidutezában 293 számú háznál.

(138)

(1—1)

Tisztelettel jelentem a t. cz. közönség-nek, hogy majmokból, kutyákból és pony-lovakból álló négylábu művész társulatom-mal a mai előadáson kívül **még csak két előadást** rendezendek, **szombaton** ápril 7-kén és **vasárnap** ápril 8-kán. E két bucselőadásra tisztelettel hívom meg a t. cz. közönséget s számos látogatásért esdek.

TADDEI.

Az előadás színhelye a városi redout nagy termében. Kezdeté mindig 5 órákor.

(3—4)

Árverezesi hirdetmény.

Kolozsmegye alsó-kerülete mocii járás **Velkér** községében az özves birtokossá-gi, és kurtá koresomárólasi jog, közmeg-eggyezés utján nyílt árverezés mellett fog három egymásutáni évekre bérbe adatni folyó év április 24-től kezdve, az árverezés **április 16-án** helyt Velkérén lévén meg-tartandó.

A feltételek megtekinthetők M.-Frátán a szolgabírói irodában.

(132)

(2—3)

A **nagy-bacsoni** ref. Egyházban egy magán leány nősikola alapulván, ke-restetik egy oly bignadt **tanítónő**, ki a keze alá adandó leányokat, egy falusi szé-kely leány női hivatásába, szükséges mun-kák és magaviseletbe bírja bekepezni. A vá-lalkozás ideje hat év. Fizetés: szállás, fa, 200 új forint; remélhető jövedelem: az öniyessége által végzendő azon női munkák, melyek e vidéken városokon szok-tak készítettetni.

Az ajánlkozók **április utolsó nap-jaig** szükséges bizonyítványaitak szives-kedjenek alólirhoz bérmentesen, vagy ma-gány úton beküldeni, kitől bővebb tudosi-tást is vehetnek.

N. Baczon, mart. 23-án 1866.

utolsó posta: Baroth.

LUKÁCSFFI LAJOS

helybeli pap.